

Képtáblák

A pannonthalmi kerengő oszlopfői - a hét főbűn	1-4. tábla
A pannonthalmi refektórium emblémái	4-18. tábla
Versek Zászlós István akvarelljeivel	19-38. tábla
Pannonhalma palántája	39. tábla
Szólt a cinke	40. tábla
Szólt a cinke 2	41. tábla
Madár – Magnificat	42. tábla
Madár – Magnificat	43. tábla
Erdei fáink	44. tábla
Erdei fáink	45. tábla
Béke, öröm	46. tábla
Újévi üdvözlés	47. tábla
Ültess fát /Zászlós István rajza/	48. tábla
A XIX. század 4 nagy bencése	49. tábla
Kováts Arisztid exlibrise /Varga Nándor Lajos fametszete/	50. tábla
Kováts Arisztid /Jeges Ernő rajza, 1943/	51. tábla
Fényképek	52-68. tábla
Centenárium ünnepség díszoklevele	69. tábla

Zászlós István akvarelljeit, Pannonhalmán őrzik. Ugyanott a fényképgyűjteményben gazdag anyag található Kováts Arisztidről, számos fényképét, sokszorosított lapjait tanítványai is megőrizték.

Fotómásolatban terjesztett virágos, faleveles lapjainak eredeti rajzos változatai (valószínűleg Csapody Vera munkái), a Madár-magnificat eredeti példánya, Zászlós István rajza a fát ültető Arisztid atyáról és Jeges Ernő Kováts Arisztidről készült ceruzarajza vagy elvesztek, vagy ismeretlen helyen őrzik azokat.

Apannonhalmi kerengő oszlopfői

(A hétfejű sárkány meséje nem mese. Komoly valóság! Életünk szüntelen harc a hét főbűn ellen.)

A gőg

(A szobor lebiggyesztett ajkán a mindenkit lenéző gúny ül. Kidülledt nagy szemei is erre vallanak.)

*Önmaga isteneként pöffed a gőg, a gonosz:
büszke nemesség küzd: nem teszem azt, ami rossz.*

A torkosság

(Mohón nézik a szemek a tálban a jobb falatokat. A nyelv már előre szinte csámcsogva vágyódik.)

*Óhajtasz sok pénzt, jó falatot, aranyat?
Mérsékeld magadat, s kérjed a jobb javakat.*

2. tábla

A bujaság

(Szinte állatias az arc minden vonása. A lélek teljes hiányát mutatja az egészfej)

*Szép a nemes szerelem, de a kék, buja élvezetek
hagynak az arcodon is állatias jegyeket.*

A fősvényesség

(A magával is fősvény, kiéhezett, sovány arccal néz. Két keze maga felé fordulva görcsös-mereven szorongatja a pénzes zacskóját.)

*Szűkmarkú sose légy: ám takarékosan élj!
Add, ami jár jogosan, nyújtsd nemesen, okosan.*

A harag

(Talán a legsikerültebb faragás. Villámló szeme riaszt. Vicsorgó szája már szinte marni készül. El- torzult lélek eltorzult arca.)

*A haragosban nincs férfias önfegyelem:
fékezd indulatod, jobb-magad így mutatod.*

A tunyaság

(A hatodik arcon az egész fül szinte lapos, mert a sok télenfetrengés elnyomta. Igazi „lajhár” típus.)

*Lelkesen élj! Ne tunyán! Lendüljön számos jótetted
önfegyelem és kegyelem vési kijellemed.*

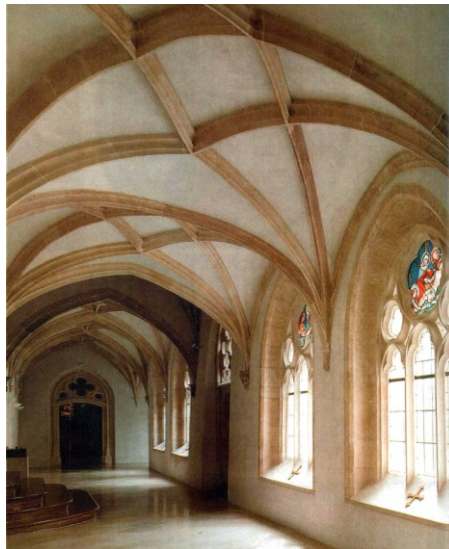
4. tábla

Az irigység

(Feje a „Porta speciosa” egyik sarkából néz le fenyegetően a templomba készülökre. Vissza akarja tartani őket az Isten színetől, mert a kegyelmet is irigylitőlük.)

*Sírnivaló az irigy búbanatos érzülete:
Más örömén szomorú: ördögi szíve-esze.*

A pannonhalmi kerengő

A pannonhalmi refektórium emblémái

A barokk művészet szerette a bölcs gondolatokat és tanácsokat képpel is kifejezni. A pannonhalmi ebédlő tizennégy kis képén a szöveg és az ábrázolás kölcsönösen mutatnak a közös élet legfőbb törvényeire: mit kell kerülnünk és mit kell megtennünk. (Mind a tizennégy képnél először a latin feliratot idézzük, majd annak magyar fordítása következik, a kép leírásával. .)

I. MONSTRA TOLERARE LABORES

„Mutasd meg, hogyan viseled el a nehézséget”.

Költöző madarakat mutat a kép. Az ég élén repül a tapasztalt öreg, nyomában a heves fiatalok.

*Elöljáró: útmutató
az életrepéldaadó.*

II. FACIT ET SERVAT LEGES

„Törvényt hoz és meg is tartja”.

A képen láthatjuk a napot, lent pedig egy napórát.

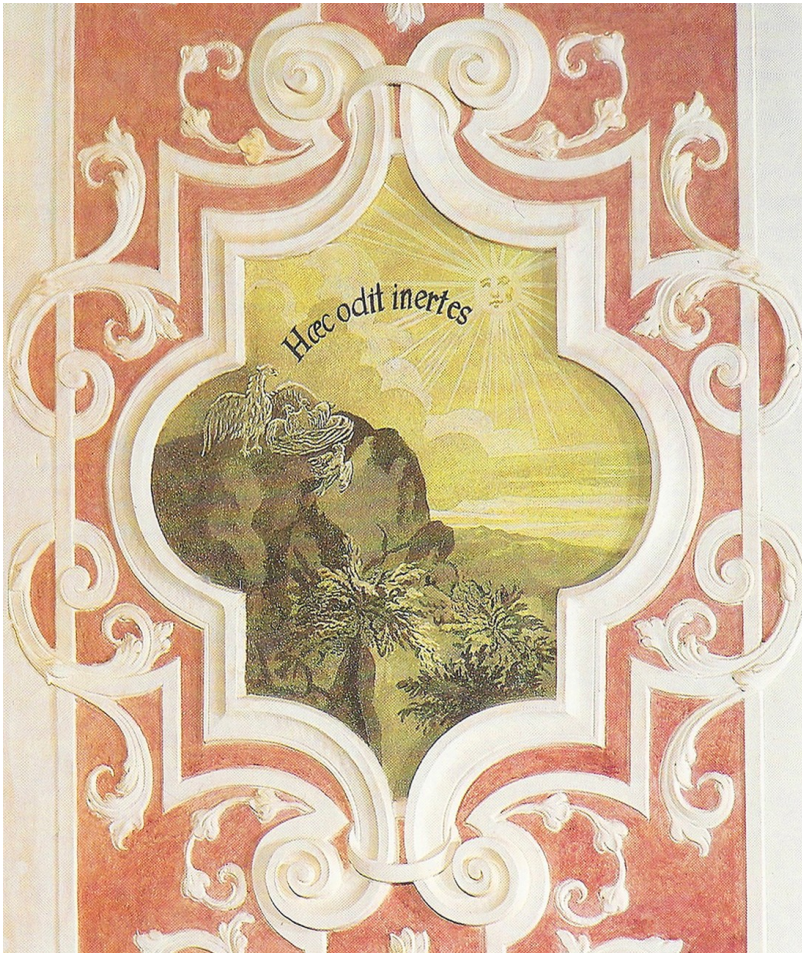

*Ki a törvényt megalkotta,
hűségesen meg is tartja.*

III. HAEC ODIT INERTES

„Ez gyűlöli a tunyákat”.
Az anyamadár kiveti az életképtelen,
gyöngye fiókát a fészkéből.

*Tétlent nem túr a természet,
mindenkit munkára késztet.*

IV. UT COELO ASSURGANT

„Hogy az égbe törjenek”

.A képen karóhoz van kötve minden facsemete.

*Pálmák is a földből nőnek,
mégis mind az égbe törnek.*

V. ARIS PARS PRÍMA LABORUM

„Az oltaré munkánk zsengeje”.

Az oltárt szolgálják a gyertyák, amelyek
a méhecskék első viasz terméséből készültek.

*Színét-javát az Istennek,
s minél többet az embernek.*

VI. NON OMNIA POSSUMUS OMNES

„Nem tudhatunk mindnyájan mindent”
Szögön lógó kulcskarika különböző kulcsokkal.

*Lásd el jól a magad dolgát,
ne légy másokéban kontár.*

VII. CLAUSTRUM ESSE SECURUM

„A monostor zártsága biztonságot ad”.

Hiába csap le a ragadozó madár,
mert a kalitka rácsa védi a kis daloskát.

*Bölcsen irányított szerzet
mindig biztonságot szerzett.*

VIII. TOTUM ITER UNANIMIS

„Biztos az út egy szívvel-lélekkel”.

Az áradó folyón úgy tudnak átúszni a szarvasok,
hogy mindegyik a fejét az előtte haladóra helyezi.

*Biztos az út a közösségben:
egymást védő közelségben.*

IX. REDDO CUIQUE SUUM

„Megmutatom kinek-kinek milyen”

A tükör híven mutatja annak képét, ami előtte áll.

*Jó tükör az önvizsgálat:
lelked abban híven látod*

X. CONCIDET OBLIQUUM

„Ledől, ami ferdül”

A képen látható ferde oszlop sorsa
a biztos összeomlás.

*Ami hibás, bűnös, ferde:
sorsa meg van pecsételve.*

XI. INCASSUM REPETES DATA FRAENA

„Hiába törekszel, ha eldobtad a féket”

A zablát-gyeplőt eltépő vad lovat alig lehet már megfékezni.

*Könnyen rohan a vesztébe,
Ki a gyeplőt dobta félre.*

XII. PRODIGUS AD SILIQUAS

„A tékozlónak moslék jut”

A bibliai tékozló fiú disznók között a vályú mellett.

*Elhagyta az ősi házat:
idegenben gyötri bánat.*

XIII. NON SIBI, SED DOMINO

„Nem magának, hanem az Úrnak”
Vadászeb kergeti a nyulat.

*Fáradozik, nem magának.
legfőképpen az Urának*

XIV. LIBERTATE PERIT

„A szabadosság tönkre tesz.”

A hordó is, ha dongái meglazulnak, széthullik,
és a nemes bor a földre csorog.

*Hol nincs korlát, abroncs, mérték,
pusztul ottan minden érték*

Nincs igazán éltünk
a családban jó anya nélkül:
Egyházunk a család,
Sztizanya édesanyánk.

Commemoratio Szent Benedekről

Jó atyánkkal sokan mentek:
A bajtól lettek mentek.
Ha ezt kérem s ti is mentek
Vele:Akkor lelket mentek.

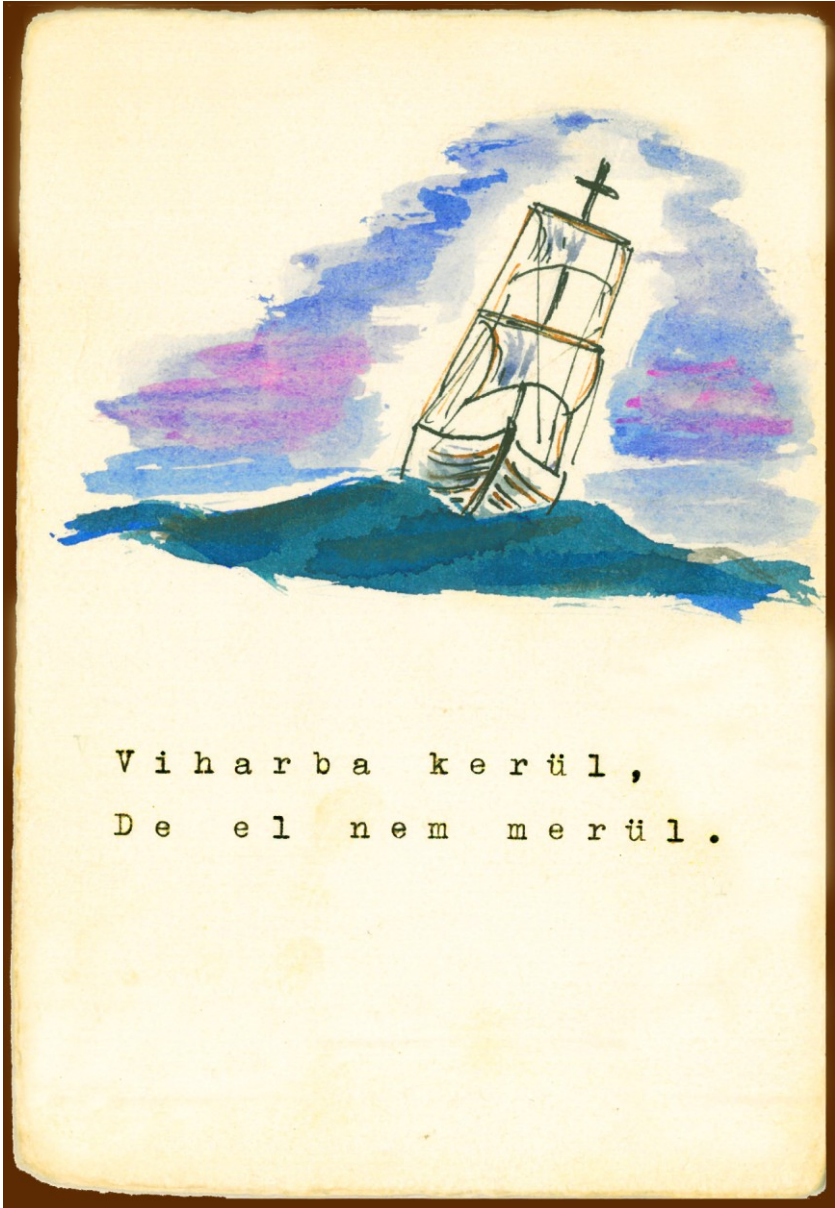

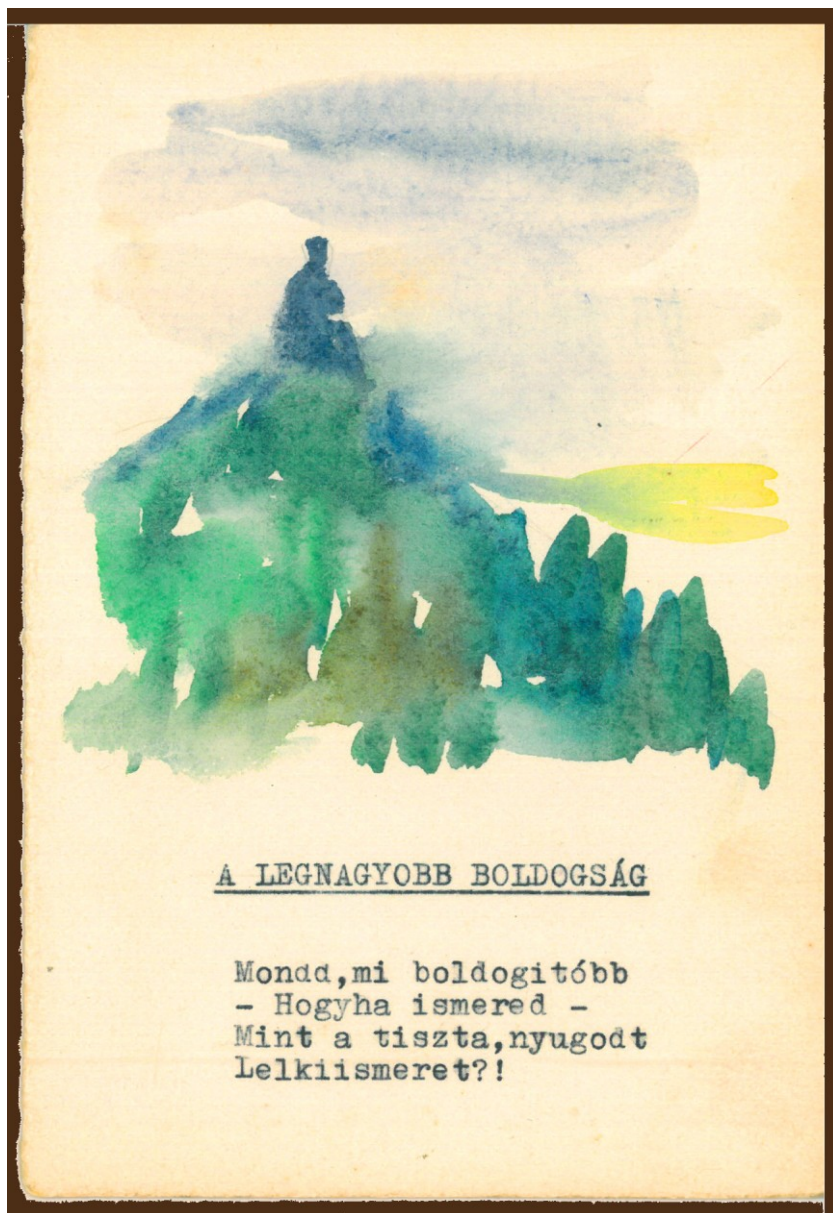
SUSPIRIUM AD SANCTUM THOMAM MORE

Thoma, heros eras integer et pius.
Te quam diligimus impavidum virum,
Consortem tenerum, valde bonum patrem
Doctorem probum et martyrum ut decus.

Iuva, te petimus, grandis apostole!
Intercede tuis spiritum et robur!
Simus nunc agiles omnibus in bonis,
Imperterriti et christophori viri!

A LEGNAGYOBB BOLDOGSÁG

Mondd, mi boldogítóbb
- Hogyha ismered -
Mint a tiszta, nyugodt
Lelkiismeret?!

"Si sapiš, sis apis!":

Dulce creat ori,

Lucem Creatori.

Fohász az édes otthonért

I
G
A
Z
S
Á
G
O
S
S
Á
G

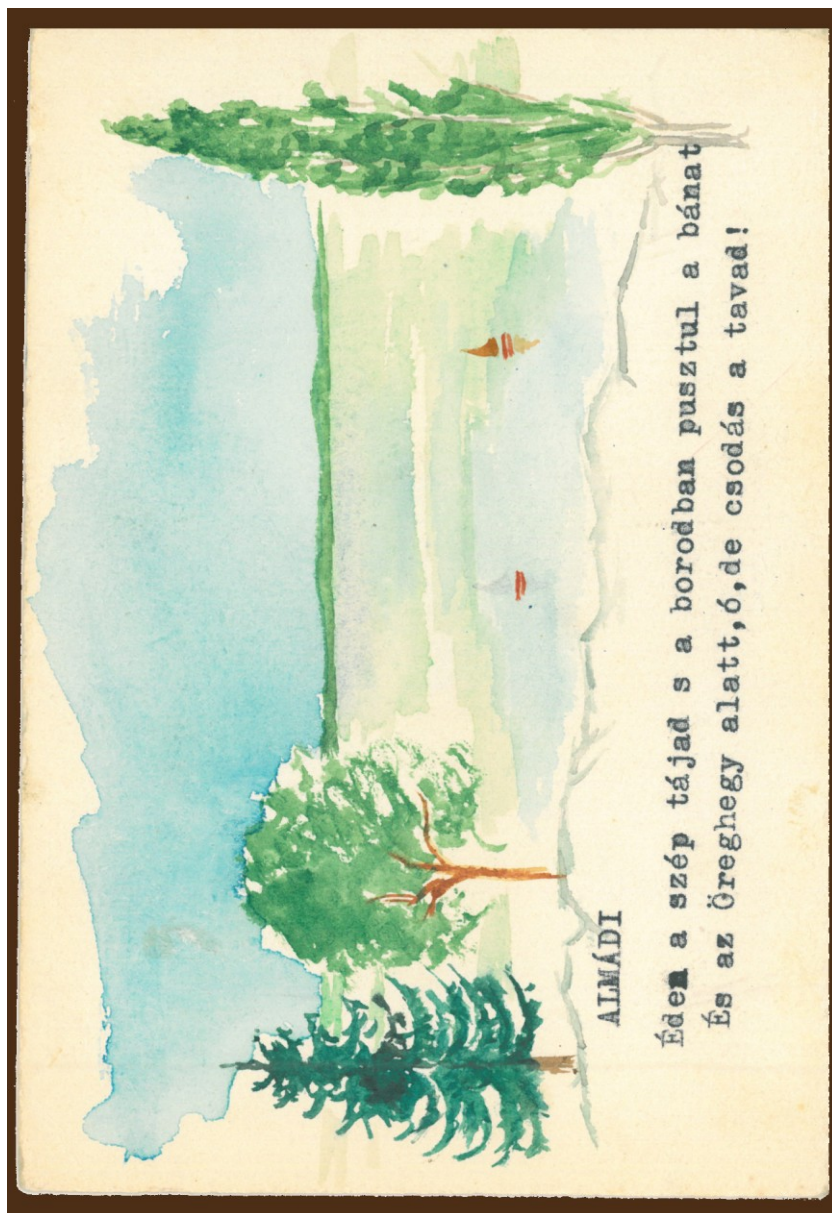
O _ K _ O _ S _ S _ Á _ G

Virulj erőben, kis világ!
Imánk, munkánk legyen vidám!
Ne ártson itt a bu, a baj,
Vidítsa sok gyermekkacaj!

Szeretve éljen hit, remény
S a mennyettárho négy erény:
E házon lesz áldásözön
Es benne béke, szent öröm.

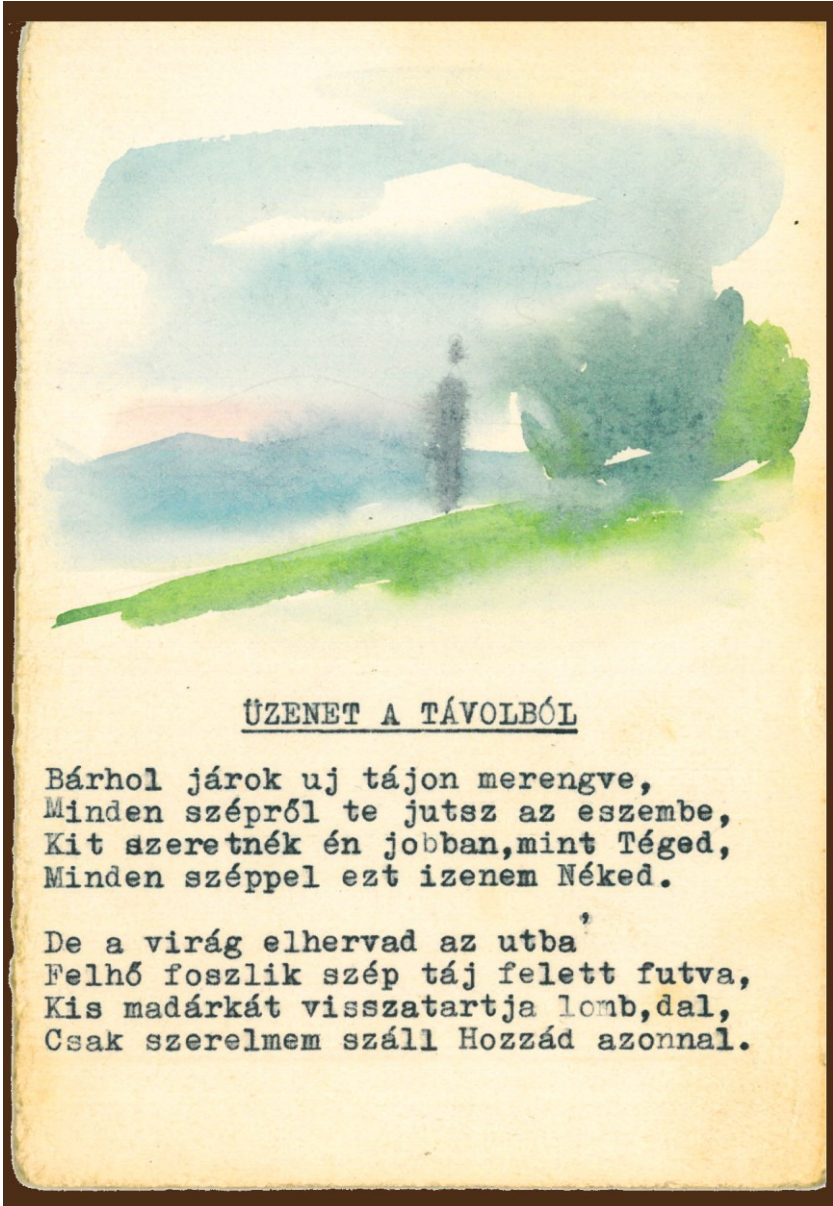
B _ Á _ T _ O _ R _ S _ Á _ G

M
E
R
S
E
K
L
E
T

ALMÁDI

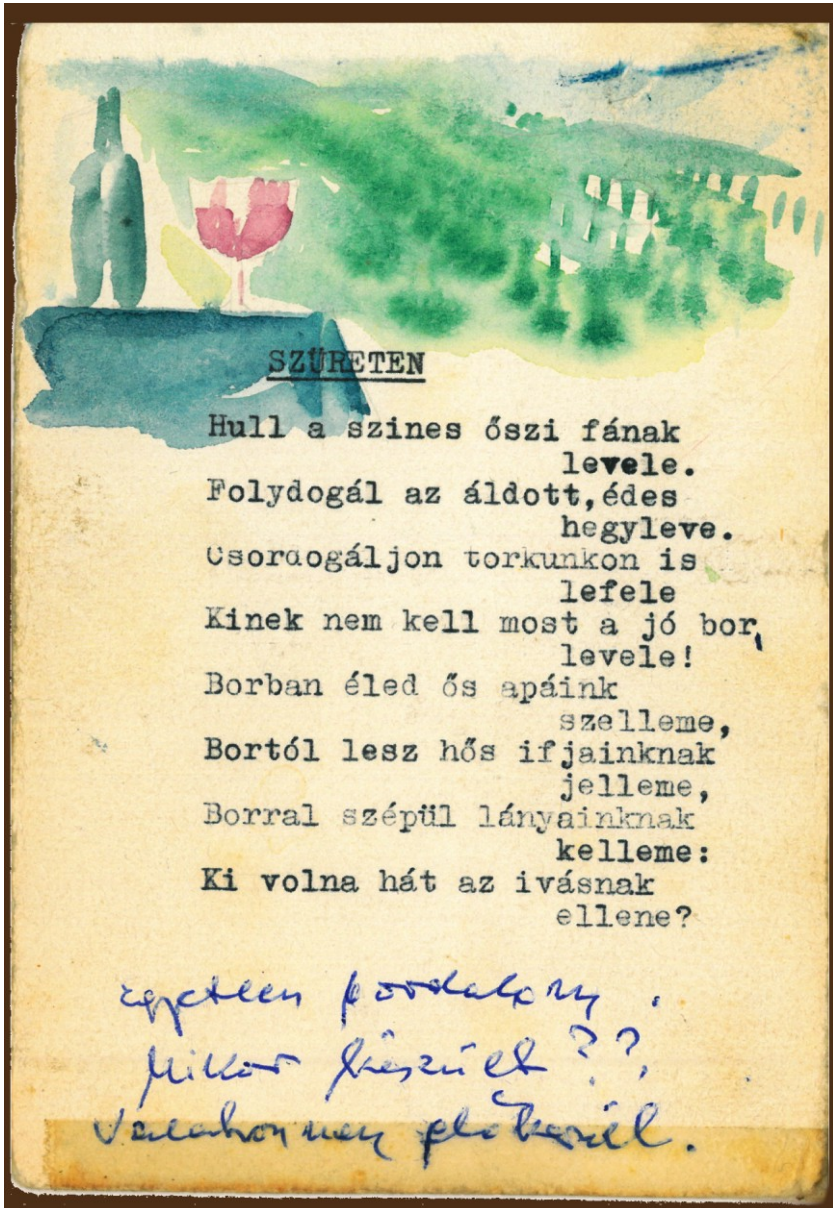
Éden a szép tájad s a borodban pusztul a bánat
És az Öreghegy alatt, ó, de csodás a tavad!

ÜZENET A TÁVOLBÓL

Bárhol járok új tájon merengve,
Minden szépről te jutsz az eszembe,
Kit szeretnék én jobban, mint Téged,
Minden széppel ezt ízenem Néked.

De a virág elhervad az útból,
Felhő foszlik szép táj felett futva,
Kis madárkát visszatartja lomb, dal,
Csak szerelmem száll Hozzád azonnal.

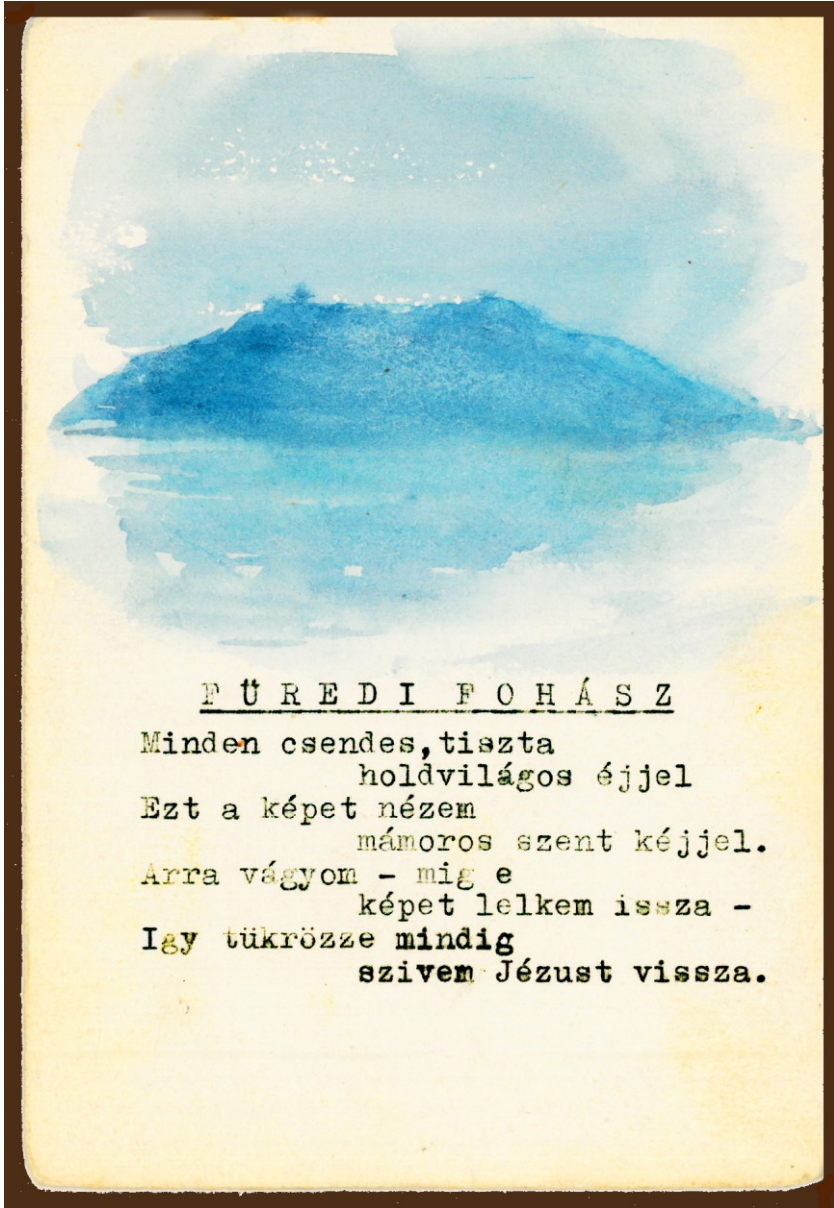

A BALATONFÜREDI FORRÁSNÁL

Szived örüljön! A drága Fürednek
Édeni csöppjei itten erednek:
Friss, csobogó, üde, permetező viz:
Tégedet életerőben ez őriz.

F Ü R E D I F O H Á S Z

Minden csendes, tiszta
holdvilágos éjjel
Ezt a képet nézem
mámoros szent kéjjel.
Arra vágyom - míg e
képet lelkelem issza -
Igy tükrözze mindig
szivem Jézust vissza.

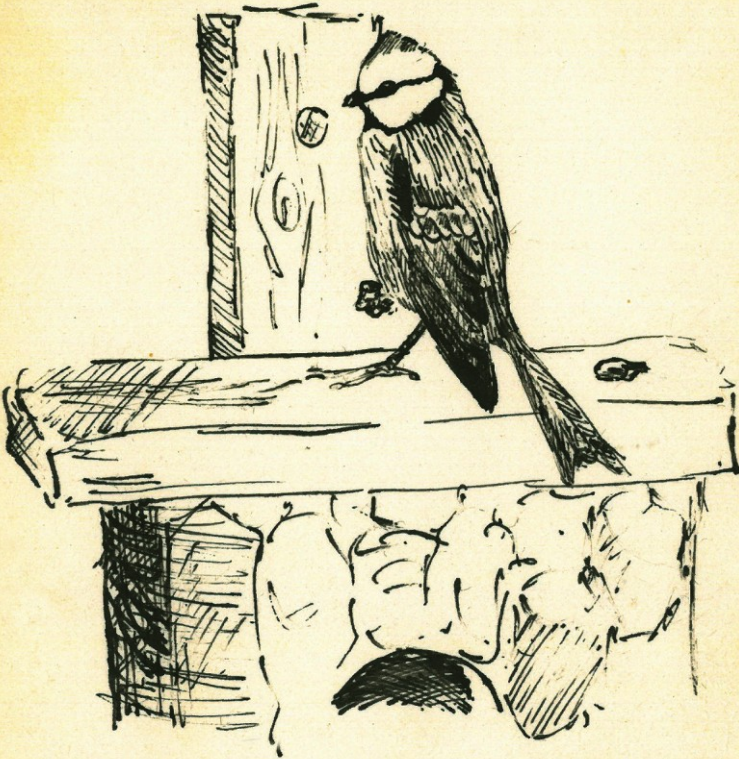

A PANNONHALMI KAZINCZY-PLATÁNNÁL

Egyre virulj, te, becses
kincsünk hirdetve, hogy itt járt
Szépirodalmunknak
disze: Kazinczy Ferenc.

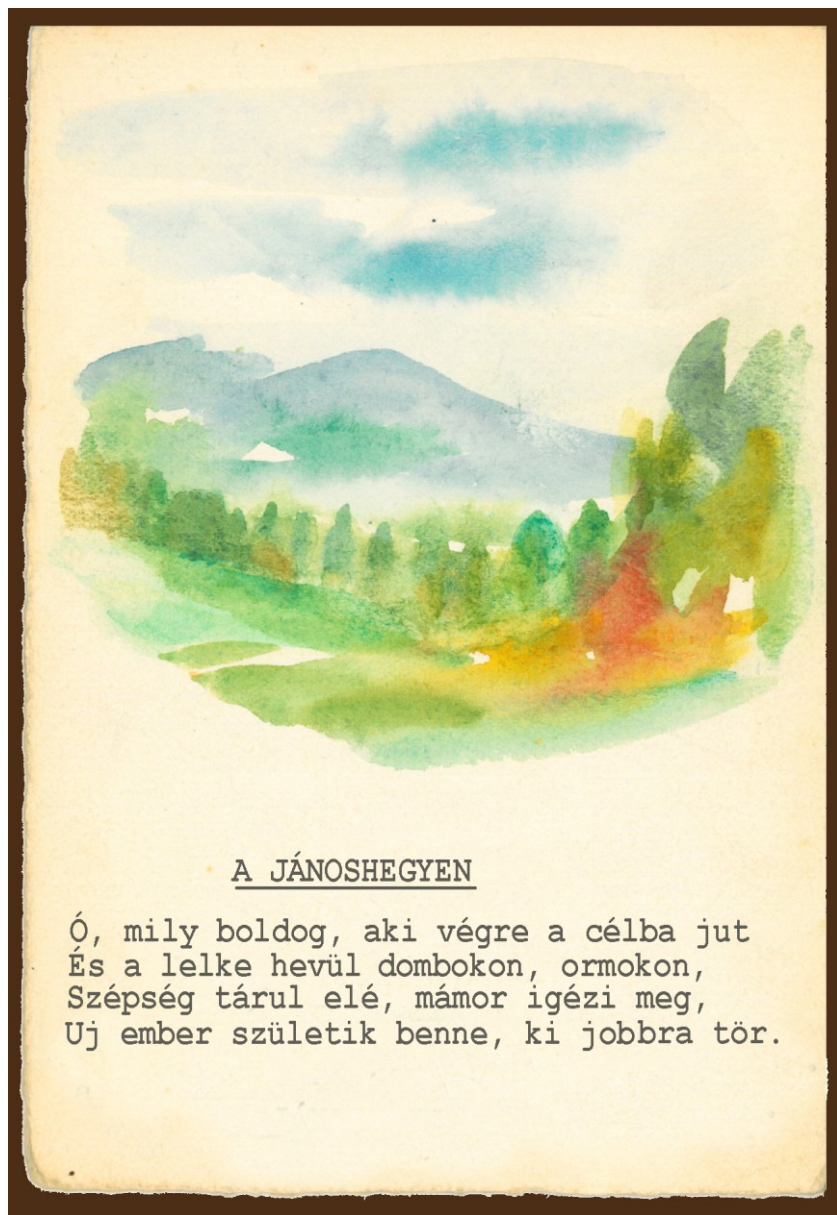

Ó, ha te is védnéd
sok kis dalosunknak a fészket:
nyujtana többet a fád
s zengene dalban a táj!

Védd az énekes madarakat!

Ó, ha te is védnéd
sok kis dalosunknak a fészket:
Nyujtana többet a fád
s zengene dalban a táj!

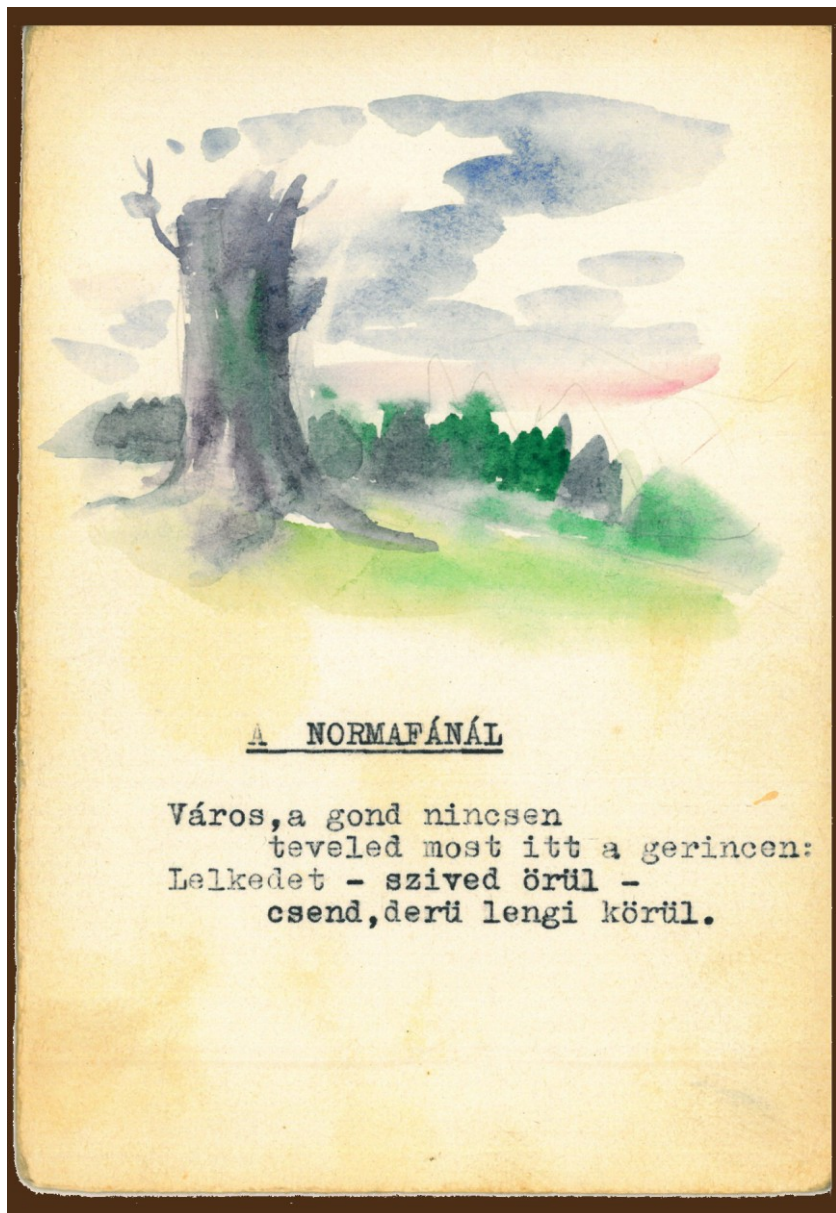
A JÁNOSHEGYEN

Ó, mily boldog, aki végre a célba jut
És a lelke hevül dombokon, ormokon,
Szépség tárul elé, mámor igézi meg,
Uj ember születik benne, ki jobbra tör.

A DISZNÓFÓNÉL

Gyertyán szép tölgyet
ölel át úgy, mint te a hölgyed.
Hü szerető jegyesek,
házasok így legyetek!

A NORMAFÁNÁL

Város, a gond nincsen
teveled most itt a gerincen:
Lelkedet - szived örül -
csend, derű lengi körül.

PANNONHALMA PALÁNTÁJA
A BOLCS ÉLETET AJANLJA;

PAX!

MENNYEI ATYÁNK!

Van-e egyszerűbb teremtményed, mint a Vinka?
 Mégis mennyi széppel halmozod el. A hó alatt is
 üdén zöldeli át a telet.

MI IS ÉRTSÜK AZ ÉLET ÉRTELMÉT MÉG HIDEG EM-
 BEREK ÉS RIDEG VISZONYOK KÖZÖTT IS. HISZ TE A
 ROSSZBÓL IS TUDSZ JÓT FAKASZTANI.

Már kora tavasszal reményt csilingel harang-
 szerű kis virágok.

MI IS TUDJUNK HUSVÉTI LÉLEKKEL ELTELVÉ MIN-
 DIG BIZAKODNI!

Szerényan, boldogan huzódik meg a fák árnyá-
 ban.

MI MEG SZÁRNYAD ÁRNYÉKÁBAN TUDJUNK MINDIG UJ-
 JONGANI!

A nyári szárazságban meglankad. Kis esőre erőre
 kap.

MI MEG KEGYEIMED HARMATÁRA UJULJUNK MEG!

Tisztít bort, meg zavaros emberi belsőt. Mint-
 ha tudná, hogy a tisztaság a boldogság forrá-
 sa.

MI IS ÉRTSÜK A SZÉP ÉLET TITKÁT: BOLDOGOK
 A TISZTASZIVÜEK.

Két kis szárát, mint két kis kart használja. E-
 gyikkel dolgozik. Gyökeret ver. Teret hódít. A má-
 sikkal meg levélkeresztet és virágot emel Feléd.

MI IS ÉRTSÜK, HOGY AZ ÉLET A KETTŐS SZERETET, AZ
 ORA ET LABORA. ADD, HOGY VELED, ÁLTALAD ÉS BENNED ÉL-
 JÜNK!

Közösségben él. Zöldjével reményt mutat. Kékségé-
 vel az égre utal.

MI IS HIGGYÜNK AZ ISTENÉRT ÉS AZ EGYMÁSÉRT ÉLŐ
 FÖLDI ÉLET SZÉPSÉGÉBEN ÉS JELENTŐSÉGÉBEN. HISZ ET-
 TŐL FÜGG EGÉSZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGUNK. EBBEN A HITBEN HE-
 VÜLJÜNK ÉS HALJUNK!

Amen.

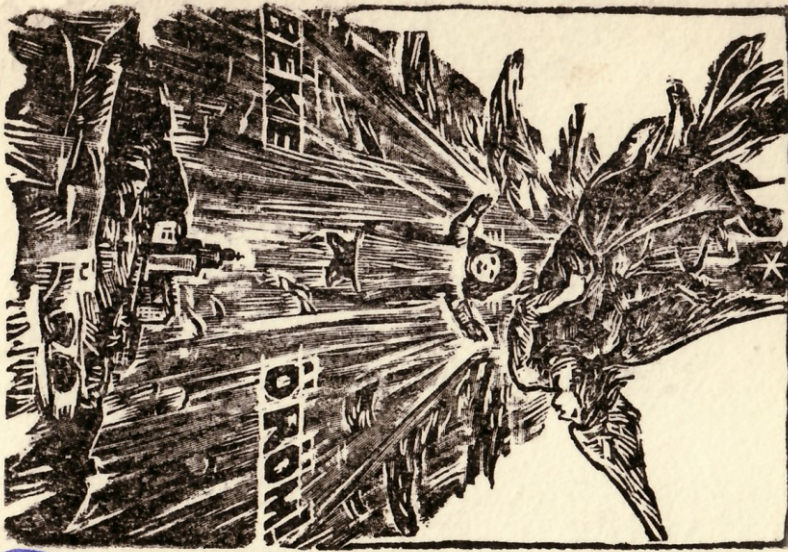

Op. II, Székely mt 71-73.
 nyel. XII 29.

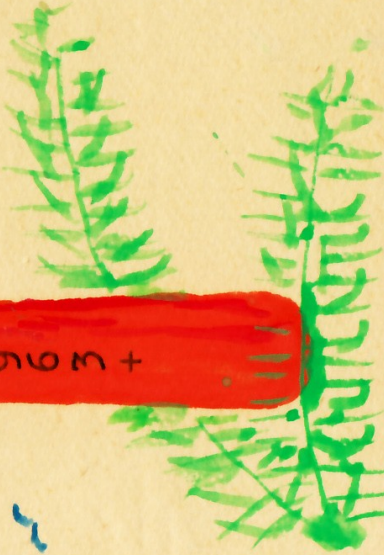
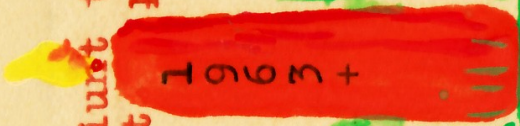
→ böcs pásztor, fenelek p. Neumyer

(Mikszin, e. Bélem, ki nyelje?)

A
 Dr.

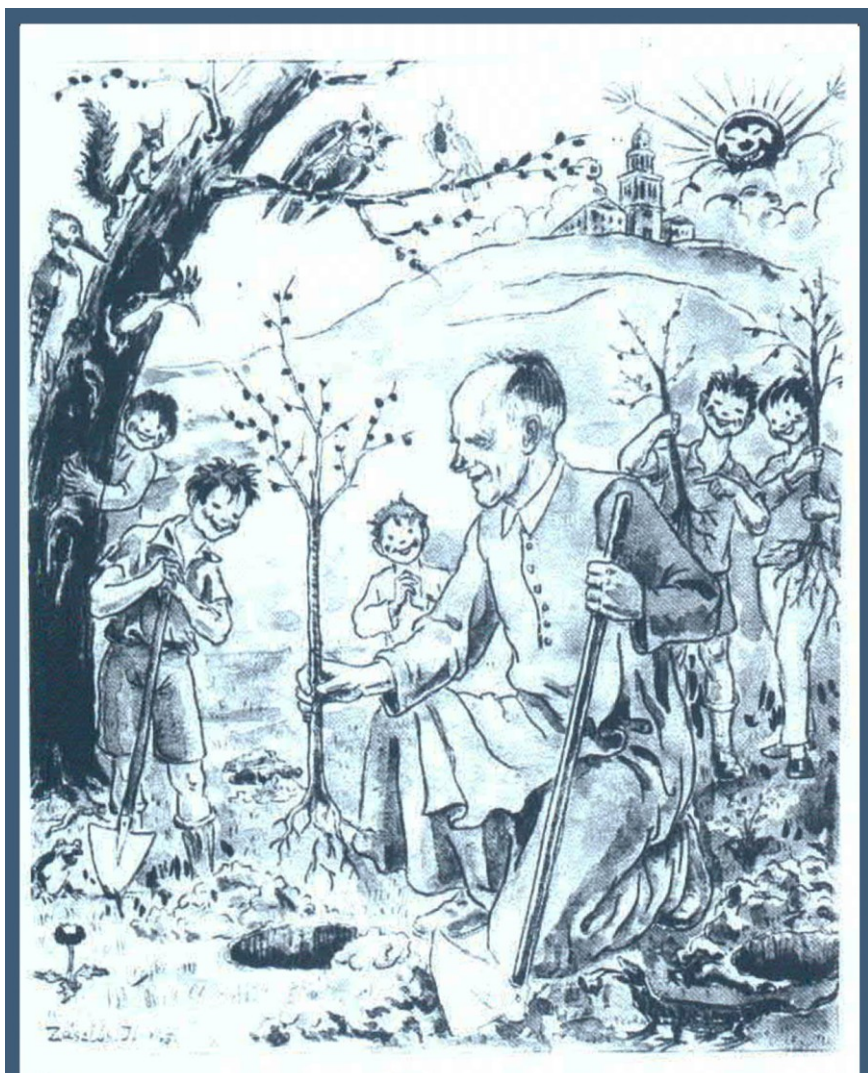

En ex Pannonia veniunt tibi verba salutis:
 Hic novus annus sit prosperus atque bonus!

Adja az Ur az új év legbecesebb adományát:
 Övele megszépült jobbra törő magadat!

*De pethakucshel! Ne haloghk semmi roszak! -
 mite 79*

Ültess éveken át néhány hasznos s tüde díszfát,
Megbecsülik nevedet, s dédunokád se feled.

A XIX. SZÁZAD NÉGY NAGY BENCÉSE

ALVINCZY ANTAL
 A KÖZVETLEN ÉS NYELVTUDÓS
 Császár-udvari tanár, 1800-95.
 Akadémikus. A szabadság-
 harc után börtönt szenvedett.

A TERMÉSZETTUDÓS
 Jedyik Ányos (szemé) 1800-95.
 Egyetemi tanár, akadémikus.
 Siemennét tisztelettel megjelölték
 a dinasztia feltalálásával.

AZ ARCHEOLÓGUS
 Rómer Flóris (Felsőny) 1814-89.
 Akadémikus. A szabadság-
 harc után börtönt szenvedett.
 A Magyar Tudományos Akadémia
 elnöke. A Magyar Tudományos Akadémia
 elnöke. A Magyar Tudományos Akadémia
 elnöke.

A TÖRTÉNELSI ÉS BÖLCSEPLŐ
 Rómer Flóris (Felsőny) 1814-89.
 Akadémikus. A szabadság-
 harc után börtönt szenvedett.
 A Magyar Tudományos Akadémia
 elnöke. A Magyar Tudományos Akadémia
 elnöke.

Szeretettel
 küldöm
 neked
 levelet
 lapomat.

Gyermek!

Reméljük még találkozunk -

kedvvel és szeretettel.

miért?

És az első lépés.

és a második: levelet

szereztem meg nyáron

féltől kezdve, nyáron?

1814. VI. 25.

Ami

E
X
L
I
B
R
I
S

Kováts Arisztid exlibrise

Ez az a ház,
amelyben, mint szellemi sportcsarnokban
először szólaltak meg a magyar muzsák.
Ebből a házból,
mint Isten magasabb szemináriumából
indultak utnak
az egyházmegyék kormányására püspökök.
Ebben a házban
apostolok nevelődtek, vértanúk érlelődtek,
hittudósok képződtek, szentek éltek..
= Turóczi Krónika, 1488. =
Ebből a házból kívánjuk most is, hogy
MÉLY METANORPÓZIS, SZÁP SZÍNTÉZIS, ENTÚZIAZMUS
ADJON AZ ÚJ ÉVNEK KRISZTUSI ÉRZÜLETET!

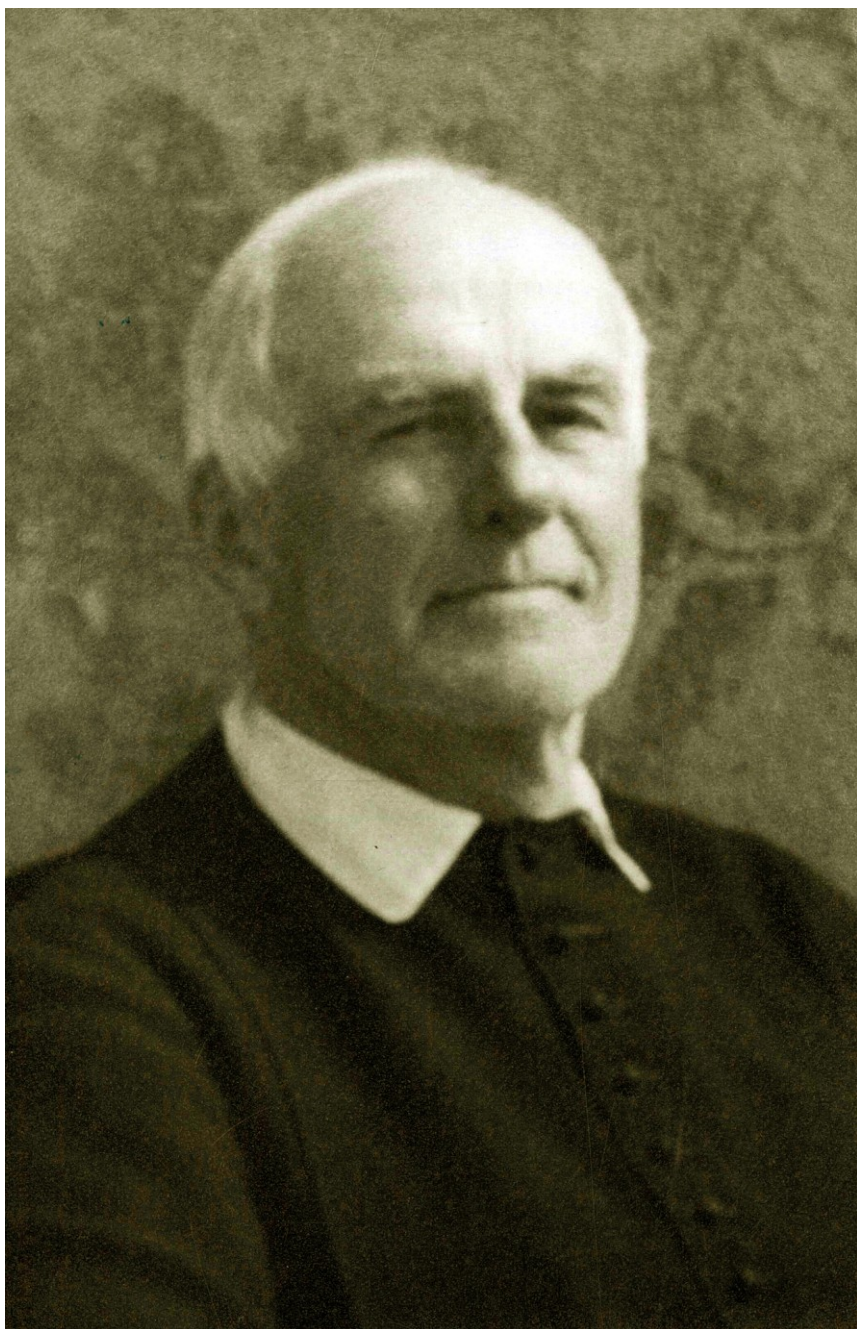
Kováts Arisztid újévi üdvözlete az exlibris hátoldalán

Kováts Arisztid /Jeges Ernő rajza, 1943./

Kováts Arisztid, a fiatal szerzetes

Kováts Arisztid, az idős szerzetes

Arisztid atya budapesti diákjaival, 1929

*Az első pannonhalmi osztály 1940 tavaszán,
Kováts Arisztid igazgatóval és Linzer Szilárd prefektussal*

Arisztid anyai diákjaival a szobájában Budapesten 1947.

Kováts Arisztid igazgató a budapesti VI. osztályal 1948-ban

Arisztid atya a pannonhalmi kerengő Oros-kapujában, 1964.

Arisztid atya Till Aran Madonna szobrával, 1971.

Arisztid aya szobája Pannonhalmán

Arisztid atya „öszöntöljésaival” a szobájában, 1970.

Meditáció

Társalgás

Arisztid atya „öszöndjasaival” a Galambnál, 1970.

Arisztid atya Tótmárton Tamással, 1971.

Arisztid atya kertészkedni indul

Arisztid atya, a gentleman

*Arisztid atya „trónusán”, ölében a „baculum senectutis”
(lehet, hogy utolsó fényképe)*

"Bennem e három örök:
Hála, Csodálat, Öröm!"

(K.A.)

DÍSZOKLEVÉL

A

BENCÉS DIÁKSZÖVETSÉG
KÖZGYŰLÉSE

az 1992. év május hó 30. -i határozatával

ÖSZINTE KÜSZÖNETÉT FEJEZI KI

Dr. SZEGHALMI ELEMÉR

diáktársunknak

a DIÁKSZÖVETSÉG

által szervezett KOVÁTS ARISZTID centenárium
sikeréhez hozzájáruló odaadó tevékenységéért.

A magyar bencés család szeretetét és

*tiszteletünk kinyilvánítását ezen-aláírásunkkal és
pecsétünkkel hitelesített-DÍSZOKLEVÉL tanúsítja.*

Pannonhalma, Budapest 1992. május 30. -án.

Faber
(FABER Miklós)
elnök

Salai
(SZALAI Béla)
főtitkár

G
PAX
U
D
I
U
M

A Kováts Arisztid centenáriumi emlékülés díszoklevele

*Nevelőnk,
Kováts Arisztid atya
emlékének*

***Hála neked,
Urunk,
hogy ismerhettük
Őt!***